

อิทธิพลของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนต่อยุทธศาสตร์การเมืองและ
ความมั่นคงของประเทศไทย

THE INFLUENCE OF THE ASEAN POLITICAL SECURITY COMMUNITY (APSC)
ON THE POLITICAL AND SECURITY STRATEGY OF THAILAND

ภักดี มนะเวศ¹, ธนาสฤษฎี สตะเวทิน²

ไชยวัฒน์ คำชู³, ชัยยุทธ ชินกุล⁴

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาปรัชญา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ^{2, 3, 4}ที่ปรึกษา

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Pakdee Manaves¹, Dhanasari Satawedini²

Chaiwat Khakchoo³, Chaiyut Chinonkul⁴

¹Doctor of Philosophy Program, ^{2, 3, 4}Advisor

Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University

e-mail : pmanaves@gmail.com

Abstract

The objectives of this research aimed to examine the influence of the ASEAN community on the political and security strategy to effectively design and implement Thailand's political and security strategies. It was a qualitative research, focusing on documentary study and in-depth interview with fifteen professionals. The results showed that one of the major strengths of Thailand was its location, where suited for being the center of the region. It could support the expansion of the economy, politics and securities, and society and culture of ASEAN. However, the major weaknesses of Thailand were the inadequacies in terms of budgets, human resources, and knowledge, that had the impact to regional solutions. In addition, the analysis of the external environment in Thailand found that the important opportunities were the regional integration as the ASEAN community, which resulted in the integration of politics and security together with economy, society, and culture. The threats of Thailand included the new form of threats that affected directly on non-traditional security. Based on the analysis of environmental factors, three main strategies could be identified as follows: (1) strategic political development consisted of two main strategies, which were strategy to strengthen democratic political culture and strategy to raise moral standards and the ethics for political institutions; (2) a new cross-national threat management strategy, which included important strategies such as the strategic management of transnational crime, and information technology and cyber; and (3) strategy to strengthen cooperation in international political and security. This research study only examined the influence of the ASEAN community on Thailand's political and security strategy. The following research might further study on various aspects as follows: (1) study on the influence of

the ASEAN Economic Community on the economic strategy of Thailand because ASEAN had a great influence on the economic strategy of Thailand; (2) study on the influence of the ASEAN community on social and cultural aspects to the social and cultural strategies of Thailand because the society and culture had a great influence on the strategic design of the social and cultural aspects of Thailand; and (3) the monitoring and assessing the internal environment of Thailand continuously to analyze the strengths, weaknesses, opportunities, and threats of Thailand under the influence of entering the ASEAN community, so as to determine the consistent and appropriate strategies for Thailand in the present and the future time.

Keywords : ASEAN Community on the Politics and Security, Strategic Factors, Strategy

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงอิทธิพลของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Communities: APSC) เพื่อการกำหนดและดำเนินยุทธศาสตร์การเมืองและความมั่นคงของประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยเน้นการศึกษาเอกสาร (Documentary study) และสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่าประเทศไทยมีจุดแข็ง (Strengths) ที่สำคัญได้แก่ทำเลที่ตั้งของประเทศไทยมีความเหมาะสมในการเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค ทำให้สามารถรองรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคง และสังคมและวัฒนธรรมของอาเซียนได้เป็นอย่างดี จุดอ่อน (Weaknesses) ของประเทศไทยที่สำคัญคือความไม่พร้อมหลายด้านทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร และองค์ความรู้ซึ่งส่งผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาในภูมิภาค นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของประเทศไทยพบว่าโอกาส (Opportunities) ที่สำคัญได้แก่การสร้างประชาคมอาเซียนด้วยโครงสร้างแบบเสาหลัก ทำให้เกิดความร่วมมือแบบบูรณาการทางด้านการเมืองและความมั่นคงร่วมกับทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรม ภัยคุกคามของประเทศไทย (Threats) ที่สำคัญประกอบด้วย ภัยคุกคามรูปแบบใหม่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non-traditional security) จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมสามารถนำมากำหนดยุทธศาสตร์หลัก 3 ด้านได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการเมืองการปกครองประกอบด้วยยุทธศาสตร์หลัก 2 ยุทธศาสตร์ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และ (2) ยุทธศาสตร์การยกระดับคุณธรรม และจริยธรรมของสถาบันการเมืองการปกครอง 2) ยุทธศาสตร์การจัดการภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มีลักษณะข้ามชาติประกอบด้วยยุทธศาสตร์ที่สำคัญได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์การจัดการอาชกรรมข้ามชาติ และ (2) ยุทธศาสตร์การจัดการความมั่นคงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์ และ 3) ยุทธศาสตร์เสริมสร้างความร่วมมือด้านการเมืองและด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงอิทธิพลของประชาคมอาเซียนต่อยุทธศาสตร์การเมืองและความมั่นคง ของประเทศไทยเท่านั้น ซึ่งการวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาเพิ่มเติมด้านต่าง ๆ ได้ ดังนี้ 1) ควรศึกษาอิทธิพลของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อยุทธศาสตร์ทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย เนื่องจากเสาหลักทางด้านเศรษฐกิจอาเซียน นับว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อการกำหนดยุทธศาสตร์ทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย 2) ควรศึกษาอิทธิพลของประชาคมอาเซียน ด้านสังคมและวัฒนธรรมต่อยุทธศาสตร์ทางด้านสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย เนื่องจากเสาหลักทางด้านสังคมและวัฒนธรรม นับว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อการกำหนดยุทธศาสตร์ทางด้านทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย

ไทย และ 3) ควรติดตามและประเมินสภาวะแวดล้อมภายในและสภาวะแวดล้อมภายนอกของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามของประเทศไทยภายใต้อิทธิพลของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทย เพื่อนำมาเป็นปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ในการกำหนดยุทธศาสตร์ของประเทศไทยที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับปัจจุบันและอนาคต

คำสำคัญ : ประชาคมการเมืองและความมั่นคง, ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์, ยุทธศาสตร์

บทนำ

ประชาคมอาเซียนเป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆ ระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาค เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นประชาคมอาเซียนคือการทำให้ประเทศสมาชิกรวมเป็นครอบครัวเดียวกัน มีความแข็งแกร่งและมีภูมิคุ้มกันที่ดี สมาชิกในครอบครัวมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีปลอดภัย และสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น แรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนตกลงจัดตั้งประชาคมอาเซียนซึ่งถือเป็นการปรับปรุงและวางรากฐานของพัฒนาของอาเซียนครั้งใหญ่คือสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ทำให้อาเซียนต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ เช่น โรคระบาด อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน และความเสียหายที่อาจเกิดจากการไม่สามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจกับประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะประเทศจีนและประเทศอินเดียได้ เพราะประเทศเหล่านี้มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดดประชาคมอาเซียนถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ.2546 ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 9 ที่เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord) เพื่อเห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียน ภายในปี พ.ศ.

2563 ซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ต่อมาในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 12 ในเดือนมกราคม พ.ศ.2550 ที่เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ผู้นำอาเซียนได้ตกลงให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จเร็วขึ้นภายในปี พ.ศ.2558 (The government public relations department, 2011)

ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Communities : APSC) มีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้ประเทศในภูมิภาคอยู่อย่างสันติสุข แก้ไขปัญหาภายในภูมิภาคโดยสันติวิธีและยึดมั่นในหลักความมั่นคงรอบด้าน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ประชาคมความมั่นคงอาเซียนจะ 1) ใช้เอกสารทางการเมืองและกลไกของอาเซียนที่มีอยู่แล้วในการเพิ่มศักยภาพในการแก้ไขปัญหา ข้อพิพาทภายในภูมิภาค รวมทั้งการต่อต้านการก่อการร้าย การลักลอบค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ อาชญากรรมข้ามชาติอื่นๆ และการขจัดอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ริเริ่มกลไกใหม่ๆ ในการ 2) เสริมสร้างความมั่นคง และกำหนดรูปแบบใหม่สำหรับความร่วมมือในด้านนี้ ซึ่งรวมไปถึงการกำหนดมาตรฐานการป้องกันการเกิดข้อพิพาทการแก้ไขข้อพิพาท และการส่งเสริมสันติภาพภายหลังจากการเกิดข้อพิพาท 3) ส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล ทั้งนี้ ความร่วมมือข้างต้นจะไม่กระทบต่อนโยบายต่างประเทศและความร่วมมือทางทหารของประเทศสมาชิกกับประเทศนอกภูมิภาค

อาเซียนในปัจจุบันนับว่า อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังจากที่กฎบัตร

อาเซียนได้เริ่มมีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการไป เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ทำให้อาเซียนเปลี่ยนสถานะจากการรวมตัวกันแบบสมาคมมาเป็นองค์กรระหว่างประเทศ มีสถานะทางกฎหมายและมีการกำหนดกรอบองค์กร/โครงสร้างการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีพันธกรณีที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อผูกพัน แม้ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 ที่ผ่านมา แต่ประเทศไทยยังมีปัญหาอีกหลายประการที่ทำให้ไทยขาดความพร้อมในการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน อาทิเช่น (1) ประชาชนของประเทศไทยส่วนใหญ่ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการเมืองและความมั่นคง (2) ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการให้ความช่วยเหลือและเตรียมความพร้อมการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ด้านการเมืองและความมั่นคง และ (3) ประเทศไทยขาดการวางยุทธศาสตร์และแผนการพัฒนาในด้านการเมืองและความมั่นคงที่ชัดเจนและบูรณาการ โดยเฉพาะด้านการศึกษากองเมืองและความมั่นคงของประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงแนวคิดการรวมกลุ่มและวิวัฒนาการความร่วมมือของอาเซียน ตลอดจนจนสาระสำคัญของเสาหลักแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นทั้งพันธกรณีของไทยต้องปฏิบัติตาม และเป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัน

2. เพื่อวิเคราะห์โอกาสและภัยคุกคามหรืออุปสรรคจากอิทธิพลของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political–Security Communities: APSC) ต่อด้านการเมืองและความมั่นคงของประเทศไทย

3. เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของประเทศไทยภายใต้อิทธิพลของประชาคมการเมืองและความ

มั่นคงอาเซียน (ASEAN Political–Security Communities: APSC)

4. เพื่อศึกษาแนวทางการกำหนดและดำเนินยุทธศาสตร์การเมืองและความมั่นคงของประเทศไทยจากอิทธิพลของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political–Security Communities: APSC) อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Communities : APSC) ทางผู้วิจัยได้มีการนำแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาใช้เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาดังต่อไปนี้

แนวคิดการความเป็นมาและกำเนิดอาเซียน (ASEAN Community: AC) อาเซียนก่อตั้งจากปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration) หรือปฏิญญากรุงเทพ (The Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 ณ วังสราญรมย์ กรุงเทพฯ โดยสมาชิกผู้ก่อตั้งมีทั้งหมด 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ซึ่งผู้แทนประกอบด้วย นายอาดัม มาลิก (Adam Malik) – อินโดนีเซีย, นายตุน อับดุล ราซัค บิน ฮุสเซน (Tun Abdul Razak bin Hussein) – มาเลเซีย นายนาซิโซ รามอส (Narciso Ramos) – ฟิลิปปินส์, นายเอส ราจารัตนัม (S. Rajaratnam) – สิงคโปร์ และพันเอก (พิเศษ) ถนัด คอมันตร์ – ไทย ต่อมาบรูไนดารุสซาลามได้เข้าเป็นสมาชิกอาเซียนในปี พ.ศ.2527 สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามในปี พ.ศ. 2538 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ เข้าเป็นสมาชิกพร้อมกันในปี พ.ศ. 2540 และราชอาณาจักรกัมพูชาในปี พ.ศ. 2542 (The government ASEAN department, 2009) สำหรับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต (ติมอร์

ตะวันออก) ซึ่งเป็นประเทศเกิดใหม่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ได้รับเอกราชจากประเทศอินโดนีเซีย เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2545)

แนวคิดและทฤษฎีเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (International Relations) ความมั่นคงและการเมือง Patman (1999) ได้นิยามความหมายของความมั่นคงว่ามี 2 มิติ คือ ความมั่นคงเป็นปรนัย และความมั่นคงแบบอัตนัย ความมั่นคงในความหมายแบบปรนัย หมายถึงการวัดได้ของการปราศจากภัยคุกคามต่อค่านิยมที่เราต้องการมีหรือยึดถือ และในความหมายในทางอัตนัย ความมั่นคงหมายถึงการปราศจากจากความกลัวว่าค่านิยมเหล่านั้นจะถูกทำลาย อलगักพพาได้ประมวลความหมายของความมั่นคงว่า ความมั่นคงเป็นมโนทัศน์ที่มีทัศนะแตกต่างกัน โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลักที่นำมาอภิปราย 4 ประการ คือ

1. จุดอ้างของความมั่นคง (Referent object) หมายถึง การทำความมั่นคงนั้นทำเพื่อใครหรือเพื่ออะไร กล่าวคือเพื่อประชาชนหรือเพื่อรัฐ

2. ค่านิยมหลักหรือค่านิยมแกนกลางของความมั่นคง อยู่ที่ระดับใด เป็นความมั่นคงภายในประเทศหรือความมั่นคงระหว่างประเทศ

3. ลักษณะของภัยคุกคามเป็นการมองความมั่นคงว่าในลักษณะเดิมที่ยึดถือกันมา คือ เป็นเรื่องเกี่ยวกับด้านการทหารเพื่อความอยู่รอดของประเทศชาติหรือรัฐ หรือเป็นที่ทองในมิติใหม่ คือขอบเขตของความมั่นคงขยายออกไปเป็นความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม ประชากร และเรื่องอื่น ๆ

4. แนวคิดหรือวิธีการที่ใช้ในการสร้างความมั่นคง ดังนั้นจึงมีนักวิเคราะห์ด้านความมั่นคงอาจให้ความสำคัญกับบางปัจจัยและไม่ให้ความสำคัญในบางปัจจัยที่กล่าวมา ความหมายของความมั่นคงจึงมีได้ทั้งแบบที่จำกัดหรือในแบบที่กว้างขวางก็ด้วยปัจจัยเหล่านี้

โดยเฉพาะในข้อที่ 4 นี้สำคัญมากที่ทำให้เห็นว่า ผู้ให้ความหมายความมั่นคงนั้นคิดอย่างไรกับวิธีการ

เข้าถึงความมั่นคง “สร้างอนาธิปไตยใหม่” แบร์รี บูชานแห่งสำนักโคเปนเฮเกนเห็นว่าการพิจารณาเรื่องความมั่นคงจำเป็นต้องวิเคราะห์ให้เห็นองค์รวมใน 3 ระดับคือระดับบุคคล ระดับชาติหรือประเทศ และระดับระหว่างประเทศ จึงจะสามารถเข้าใจเรื่องความมั่นคงได้อย่างสมบูรณ์ เพราะทั้ง ระดับนี้ไม่อาจแยกออกจากกัน การเข้าใจเพียงระดับใดระดับหนึ่งจะทำให้มุมมองความมั่นคง “ถูกปิดเบียด” ไปจากความเป็นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมั่นคงของชาติคือระดับที่สองนั้น ไม่อาจแยกออกจากระดับบุคคลและระดับระหว่างประเทศได้เลย และหากไม่เข้าใจในความสัมพันธ์ร่วมกันทั้งสามระดับแล้วย่อมทำให้เกิดปัญหาในกระบวนการรับรู้ความนึกคิดเกี่ยวกับความมั่นคงขึ้นได้ (Perception problem) ทฤษฎีประชาคมความมั่นคงและการเมือง

ทฤษฎีหลักนี้นำมาใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือทฤษฎีประชาคมความมั่นคง และจะเป็นการศึกษาในอาณาบริเวณภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งประกาศการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 เสาหลักคือประชาคมการเมืองและความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ดังนั้นจึงจะได้ทำการทบทวนความเป็นมาของประชาคมการเมืองและติดตามด้วยประชาคมความมั่นคง เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจที่สมบูรณ์ในบริบทของอาเซียนได้ต่อไป

การทบทวนถึงการเกิดขึ้นของประชาคมการเมืองจะทำให้เราเข้าใจและชัดเจนขึ้นถึงที่มาของการที่สังคมได้เกิดการพัฒนารัฐ และการที่เราจะพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันให้ใกล้ชิดขึ้นจนเกิดเป็นประชาคมระดับใหญ่ขึ้น ลิงเลเทอร์ นักวิชาการที่ศึกษาความเป็นมาของประชาคมการเมือง อธิบายว่ารูปแบบของประชาคมการเมืองในโลกที่ยุคสมัยใหม่มีหลายแบบไม่ว่าจะเป็นประชาคมระหว่างกลุ่มเพื่อนบ้านใกล้เคียงกัน ประชาคมที่รวมกันขึ้นเป็นชาติ เช่น รัฐ-ชาติ ตลอดจนประชาคมระหว่างประเทศ เช่น สมาคมวิทยาศาสตร์ องค์การระหว่างประเทศที่ไม่ใช่ภาครัฐ

ประชาคมเสมือนที่เกิดขึ้นจากการเชื่อมต่อกันทางการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีแบบใหม่ ๆ ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งประชาคมจะมีจุดยึดเหนี่ยวของความรักสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในประชาคม และมีรูปแบบของความร่วมมือเฉพาะของกลุ่ม

แต่ที่เป็นปัญหาเกิดขึ้นคือ สมาชิกของประชาคมจะมีความเข้าใจหรือเห็นถึงเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ และวิธีการในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายของประชาคมไม่เหมือนกัน ปัญหานี้จึงทำให้เกิด “การเมือง” ขึ้นในประชาคมนั้น ๆ เช่น รัฐ-ชาติสมัยใหม่ สมาชิกมีความเห็นแตกต่างกันว่า รัฐควรเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระจายความมั่นคงและการแบ่งปันทรัพยากรด้านการตลาดมากน้อยอย่างไร ประชาคมทางศาสนาก็เช่นเดียวกัน มีการเมืองเกิดขึ้นภายใน เช่น ความต้องการในการนับถือศาสนาแตกต่างกันไป ไม่ต้องการให้มีการบังคับว่าต้องนับถือศาสนาใด และต้องปฏิบัติอย่างไร นั่นคือ ความต้องการมีอิสระในการปกครองตนเองในแต่ละประชาคมที่หลากหลายนี่

ดังนั้น สมาชิกของประชาคมจะมี “ความผูกพันพิเศษ” ระหว่างการในการร่วมมือกันภายในกลุ่มมากกว่าคนอื่น ๆ นอกกลุ่ม สำหรับวิธีการสร้างความผูกพันพิเศษดังกล่าว มักใช้การอ้างเรื่องของการร่วมกันทางศาสนาเพื่อความอยู่รอดของประชาคม เพื่อความเป็นอิสระจากการเป็นอาณานิคมที่มีมาตั้งแต่ในอดีตซึ่งสมาชิกของประชาคมยอมตายเพื่อสิ่งเหล่านี้มาแล้ว ประชาคมทางศาสนาก็เช่นเดียวกัน การที่สมาชิกถือว่า “เป็นหน้าที่” ที่ต้องตายเพื่อประชาคมนี้เองจึงเป็นแก่นแท้ของความเป็นประชาคมการเมือง

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องอิทธิพลของประชาคมอาเซียนต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยเน้นการศึกษาเอกสาร (Documentary study) อาทิ ข้อมูลจากเอกสารทั้งภาครัฐและเอกชน งานวิจัย รายงานการศึกษา ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศเพื่อเป็นข้อมูล

พื้นฐานในการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของประชาคมอาเซียนกับผลกระทบต่อประเทศไทยไทย เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนแนวทางการวิเคราะห์และตีความข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเน้นการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-informants) ร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) และแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation)

การวิจัยครั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ บุคลากรในภาครัฐและภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญและมีความเชี่ยวชาญในการกำหนดและดำเนินยุทธศาสตร์ของประเทศไทยต่ออิทธิพลของประชาคมอาเซียนในเสาหลักประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Communities: APSC) ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงของภาครัฐ ภาคเอกชน นักการเมือง นักวิชาการหรืออาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องนี้ จำนวน 15 คน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ทำการวิเคราะห์ตีความ ประเมินผลข้อมูลควบคู่ไปกับการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีวิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยเทคนิคสามเส้า (Triangulation) คือ ตรวจสอบข้อมูลจากหลากหลายบุคคล ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ต่างวิธีการและในต่างสถานที่ ทั้งนี้เพื่อการเชื่อมโยงข้อมูลหรือการบูรณาการแนวคิดการบูรณาการประชาคมอาเซียนให้สอดคล้องกับเนื้อหาการยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยต่ออิทธิพลของประชาคมอาเซียน โดยพิจารณาศึกษาที่การดำเนินการองค์ประกอบและรูปแบบการบูรณาการ 3 เสาหลักของอาเซียน

ผู้วิจัยจะใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิธีการหลักคือ 1.การศึกษาจากข้อมูลเอกสาร (Documentary study) ได้แก่ การศึกษาข้อมูลจากเอกสารทั้งภาครัฐและเอกชน ตำรา บทความ งานวิจัย ตลอดจน สิ่งพิมพ์รายงาน การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งจากภายในประเทศ

และต่างประเทศ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษา และกำหนดเป็นแนวคิดนำ ตลอดจนประเด็นสำคัญในการสัมภาษณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูล การประเมินผล การวิเคราะห์ และการตีความข้อมูล

2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key-informants) ที่สามารถตอบประเด็นการวิจัยได้อย่างลึกซึ้งสมบูรณ์ โดยใช้การเข้าพบพูดคุยสอบถามประเด็นปัญหาในลักษณะตัวต่อตัว พร้อมขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญบันทึกเสียงเพื่อนำไปทบทวนประเด็นสำคัญให้ครบถ้วน

3. การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ได้แก่ การสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยต่ออิทธิพลของประชาคมอาเซียน เพื่อประกอบการวิเคราะห์ตีความข้อมูลด้วยการใช้วิธีสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ในกรณีที่ข้อมูลไม่ครบหรือมีประเด็นปัญหารายละเอียดในการสอบถาม ทั้งนี้โดยขออนุญาตสัมภาษณ์เพิ่มเติมและกำหนดเวลาในการสัมภาษณ์อย่างชัดเจน

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในประเทศไทยพบว่าประเทศไทยมีจุดแข็ง (Strengths) ที่สำคัญได้แก่ทำเลที่ตั้งของประเทศไทยมีความเหมาะสมในการเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคทำให้สามารถรองรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของอาเซียนได้เป็นอย่างดี ประเทศไทยได้มีบทบาทที่สำคัญในการผลักดันการแก้ไขปัญหาการเมืองและความมั่นคงเป็นวาระภูมิภาคในการประชุมสุดยอดอาเซียน เพื่อแสดงเจตนาภรณ์ทางการเมืองร่วมกันที่จะบรรลุวิสัยทัศน์อาเซียนในการเสริมสร้างการพัฒนาทางด้านการเมืองและความมั่นคงร่วมกัน นอกจากนี้ประเทศไทยได้รับการยอมรับจากนานาประเทศในด้านความสำเร็จของการพัฒนาทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหาทางการเมืองและความมั่นคง

จุดอ่อน (Weaknesses) ของประเทศไทยที่สำคัญนั้นประกอบด้วย การปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์

ประเทศไทย นำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์แห่งชาติแต่ละประเทศ (Conflict of national interest) ประเทศมหาอำนาจทั้งภายใน และภายนอกภูมิภาคเป็นตัวแปรสำคัญของการเมืองระหว่างประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการเมืองและความมั่นคง ต้องอาศัยปัจจัยด้านการเมืองระหว่างประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานด้วย

ประเทศไทย ยังคงมีข้อจำกัดและความไม่พร้อมหลายด้านทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร และองค์ความรู้ ส่งผลอย่างมากต่อการแก้ไขปัญหาในภูมิภาค นโยบายต่างประเทศสัมพันธ์กับการเมืองภายในประเทศ ซึ่งการเมืองภายในประเทศไทยยังไม่สงบ และยังคงมีความแตกแยกทางด้านการเมืองและความมั่นคง การบริหารจัดการแผนความร่วมมือระหว่างประเทศยังขาดการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อรองรับพันธกรณีต่าง ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาซึ่งอาจทำให้เกิดความล่าช้าในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ทางด้านการเมืองและความมั่นคง

2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของประเทศไทยพบว่าประเทศไทยมีโอกาส (Opportunities) ที่สำคัญได้แก่ การรวมกลุ่มของประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีความหลากหลายทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การสร้างประชาคมอาเซียนด้วยโครงสร้างแบบเสาหลัก ทำให้เกิดความร่วมมือแบบบูรณาการทางด้านการเมืองและความมั่นคงร่วมกับทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรม การเชื่อมโยงภูมิภาคเพื่อก้าวสู่ความเป็นหนึ่งเดียว โดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงที่เชื่อมทั้งภูมิภาคเข้าด้วยกัน เช่น การพัฒนาคมนาคมระบบราง การสร้างท่าเรือน้ำลึกทวาย ประเทศในภูมิภาคมีระดับการพัฒนาที่ดีขึ้น ส่งผลให้ปัญหาข้ามชาติต่าง ๆ ที่คุกคามความมั่นคงทางการเมืองและความมั่นคงของประเทศไทยในปัจจุบัน

ก็จะลดลง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ดี ทำให้ การดำเนินงานด้านการเมืองและความมั่นคง ได้ผลลัพธ์ ที่ดี

ภัยคุกคามของประเทศไทย (Threats) ที่สำคัญ ประกอบด้วย ภัยคุกคามรูปแบบใหม่จะส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non-traditional security) อย่างเช่น การก่อการร้าย การลักลอบค้าอาวุธ การกระทำอันเป็นโจรสลัด การลักลอบค้ายาเสพติด การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ การฟอกเงิน อาชญากรรมคอมพิวเตอร์การเกิดภัยพิบัติโรคระบาด การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กติการะหว่างประเทศที่มากขึ้นทำให้การจัดการกับปัญหาด้านการเมืองและความมั่นคง มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ส่งผลต่อการปรับตัวต่อการดำเนินงานด้านการเมืองและความมั่นคง ช่องว่างการพัฒนาอาจนำมาซึ่งความขัดแย้งทางสังคม นโยบายด้านความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน และนโยบายด้านการค้าขายแดนกลายเป็นช่องทางและโอกาสให้เกิดการนำเข้ายาเสพติด แรงงานเถื่อน สินค้าหนีภาษี และอาชญากรรมข้ามชาติ และบทบาทของประเทมหอำนาจ มีผลต่อการกำหนดนโยบายของประเทศไทย

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการเมืองการปกครอง ประกอบด้วยยุทธศาสตร์หลัก 2 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

3.1 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เป็นยุทธศาสตร์ที่มีเป้าประสงค์โดยมุ่งเน้นมุ่งเน้นทางการเสริมสร้างความรู้ทางการเมืองแก่พลเมือง (Civic education) ซึ่งเป็นพลเมือง (Citizenship) คือ รากฐานสำคัญของวัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตย ที่ต้องเริ่มต้นที่ตนเอง ในฐานะพลเมืองที่มีความสัมพันธ์กับรัฐและมีบทบาทตระหนักถึงสิทธิและบทบาทหน้าที่ทางการเมือง โดยการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมทางการเมืองและเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบประชาธิปไตย เนื่องจากการปกครอง

ในระบบประชาธิปไตยต้องอาศัยการมีบทบาทของพลเมืองที่ตื่นตัว และมีความรู้สึกร่วมรับผิดชอบการตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในทางการเมืองทางการเมืองของประชาชนอย่างกว้างขวางในรูปแบบต่างๆในระบบประชาธิปไตย โดยตัวชี้วัดความสำเร็จของการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย 1) ประชาชนมีความรู้ทางการเมือง 2) ประชาชนมีทักษะในการเป็นพลเมือง 3) ประชาชนมีความอดทนอดกลั้นและยอมรับในความแตกต่าง และ 4) ประชาชนมีความไว้วางใจในสังคมและสถาบันทางการเมือง ตัวชี้วัดเหล่านี้คือเป้าหมายหลักของการเสริมสร้างความรู้ทางการเมืองแก่พลเมือง

กลยุทธ์การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยประกอบด้วยกลยุทธ์หลักที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาการเรียนรู้ทางการเมืองการปกครองภายในโรงเรียน โดยประกอบด้วยการพัฒนาการเรียนรู้ใน 3 ระดับคือ 1) การพัฒนาครูผู้สอน การสร้างหลักสูตร และคู่มือการเรียนการสอน 2) การสร้างสื่อการเรียนการสอน 3) กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบบประชาธิปไตย

การสร้างกระบวนการเรียนรู้วิถีปฏิบัติประชาธิปไตย โดยการสร้างเครือข่ายทางสังคมทั้งเครือข่ายความร่วมมือในชุมชน เช่น ชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายทางสังคมอื่นๆเพื่อเป็นการสร้างฐานการเรียนรู้ทางการเมืองภาคพลเมือง การเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกต่อสาธารณะ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในทุกระดับอายุ โดยเริ่มตั้งแต่เด็กวัยก่อนเรียนและประถมศึกษา เพื่อให้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณธรรม จริยธรรม และตระหนักในสิทธิพื้นฐานของพลเมือง และพันธะหน้าที่ของพลเมืองที่มีต่อประเทศไทย และสร้างเครือข่ายกระบวนการเรียนรู้ประชาธิปไตย ทั้งการเรียนรู้ภาคทฤษฎีและการปฏิบัติ

3.2 ยุทธศาสตร์การยกระดับคุณธรรม และ จริยธรรมของสถาบันการเมืองการปกครอง เป็น ยุทธศาสตร์ที่มุ่งเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับ คุณธรรมและจริยธรรมของสถาบันการเมืองการปกครอง โดยมีกลยุทธ์ที่สำคัญได้แก่ การปรับปรุงประมวลจริยธรรม ของ ส.ส. และ ส.ว. ให้ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ การเมืองอยู่ตลอดเวลา โดยให้เครือข่ายภาคประชาชนมี ส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง การจัดทำฐานข้อมูลนักการเมือง โดยการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และผู้สมัครรับเลือกตั้ง เช่น การจัดทำข้อมูลประวัติ นักการเมืองหรือผู้สมัคร รับเลือกตั้ง เพื่อเป็นกระบวนการมี ส่วนร่วมในการกลั่นกรองนักการเมือง รวมถึงการผลักดัน ให้มีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะ ผู้สมัครรับเลือกตั้งและดำรง ตำแหน่งทางการเมือง การกำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับ วินัยผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อทำหน้าที่กำกับ ดูแล รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับความประพฤติของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมืองที่ต้องแสดงความรับผิดชอบให้ ปรากฏส่งเสริมภาคประชาสังคมให้มีบทบาทในการวาง กลไกการควบคุมตรวจสอบการเลือกตั้ง และการทำหน้าที่ ของ กกต. โดยเครือข่ายประชาชนในทุกพื้นที่ และส่งเสริม เครือข่ายภาคประชาชนและสถาบันการศึกษาเข้ามามีส่วน ร่วมและมีบทบาทในการควบคุมและตรวจสอบกระบวนการ เลือกตั้งอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

4. ยุทธศาสตร์การจัดการภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ที่มีลักษณะข้ามชาติ เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการจัดการ กับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มีลักษณะข้ามชาติที่สำคัญ และมีผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างมาก สามารถ กำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญได้ ดังนี้

4.1 ยุทธศาสตร์การจัดการอาชกรรมข้ามชาติ เป็นยุทธศาสตร์ที่มีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์เพื่อให้ ประเทศไทยสามารถจัดการป้องกันและปราบปราม อาชกรรมข้ามชาติทั้งภายในประเทศและระดับความ ร่วมมือระหว่างประเทศ โดยมีกลยุทธ์การจัดการ อาชกรรมข้ามชาติหลักที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนา

ระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและ แก้ไขปัญหาการก่อการร้าย และอาชกรรมข้ามชาติ ในการเสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงาน กลไกภาครัฐ โดยเฉพาะการข่าวและระบบกฎหมายให้มีความเข้มแข็ง รวมถึงส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่าง หน่วยงานภาครัฐให้มีเอกภาพ การดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายทุกรูปแบบ โดยให้ ความสำคัญกับการลดปัจจัยและเงื่อนไขที่เกื้อกูลต่อการ ก่อการร้าย การป้องกันมิให้กลุ่มก่อการร้าย บุคคลหรือ กลุ่มบุคคลที่สนับสนุนการก่อการร้ายทุกรูปแบบ ใช้พื้นที่ ในอาณาเขตประเทศไทยเป็นพื้นที่พักพิง พื้นที่แสวงหา ปัจจัยเพื่อสนับสนุนการก่อการร้าย ตลอดจนเป็นพื้นที่ก่อ ความรุนแรงหรือกระทำการก่อการร้าย โดยมุ่งเน้นการ ป้องกันและรักษาความปลอดภัยในเขตเมือง การ เสริมสร้างและพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศทุก ระดับ รวมทั้งกับองค์การระหว่างประเทศ และภายใต้ กรอบอาเซียน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการ ร้าย และอาชกรรมข้ามชาติ บนพื้นฐานของการ กำหนดหน้าที่และจุดยืนที่เหมาะสมของไทยในประเด็นการ ก่อการร้าย การเสริมสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก ของ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม ให้เห็น ความสำคัญของปัญหาการก่อการร้ายและอาชกรรม ข้ามชาติ และสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในการร่วมมือกับ ภาครัฐป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติทุกรูปแบบ และ เสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ด้านความ มั่นคง และกระชับความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านใน การแก้ปัญหาข้ามพรมแดน อาทิ การลักลอบเข้าเมือง ปัญหาระงาข้ามชาติ การก่อการร้าย การค้าสิ่งของ ผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ โรคระบาด และโรคติดต่อ ร้ายแรง รวมถึงร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการ พัฒนา และเสริมสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจใน พื้นที่ชายแดนโดยเฉพาะการไม่นำประเด็นเส้นเขตแดนมา เป็นอุปสรรคในการพัฒนาและเสริมสร้าง ความ เจริญเติบโตร่วมกัน บนพื้นฐานการรักษาสมดุลระหว่าง

ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับการรักษาความมั่นคงของชาติ

4.2 ยุทธศาสตร์การจัดการความมั่นคงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์ เป็นยุทธศาสตร์ที่มีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์เพื่อให้ประเทศไทยสามารถจัดการความมั่นคงปลอดภัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์ ทั้งภายในประเทศและระดับความร่วมมือระหว่างประเทศ กลยุทธ์การจัดการความมั่นคงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์ที่สำคัญประกอบด้วย ปกป้อง ป้องกัน ภัยคุกคามด้านไซเบอร์ สงครามไซเบอร์ และเสริมสร้างความปลอดภัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการบูรณาการการจัดการความมั่นคงทางไซเบอร์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ การประสานความร่วมมือและเสริมสร้างเครือข่ายกับภาคเอกชน ภาควิชาการ บุคลากร องค์กรและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา ความมั่นคงทางไซเบอร์ การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ การเฝ้าระวังและการพัฒนาระบบป้องกัน การโจมตีระบบสารสนเทศ การพัฒนาความพร้อมต่อสงครามไซเบอร์ การปกป้องโครงสร้างพื้นฐานสำคัญด้านสารสนเทศของประเทศ การกู้คืนข้อมูล ระบบ/เครือข่าย และการพัฒนามาตรฐานด้านความปลอดภัยในทุกด้าน พัฒนาการบังคับใช้กฎหมาย โดยการพัฒนาระเบียบและกฎหมายเพื่อความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และการพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับงานสืบสวนและป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ ให้สามารถลดภัยคุกคามหรืออันตรายที่ส่งผลกระทบต่อบุคคล ข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะที่อยู่ในรูปของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การโจรกรรมข้อมูลสารสนเทศ การละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคล การกรรโชกข้อมูลสารสนเทศ การกระทำผิดตลอดจนการก่อวินาศกรรม หรือทำลายระบบสารสนเทศ รวมถึงการสร้างความรู้ให้กับประชาชนเกี่ยวกับภัยคุกคามและอาชญากรรม ไซเบอร์ และการสร้างความสมดุลและปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐ (Internal Process) โดยได้กำหนดแนวทางการ

ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับ ICT ได้แก่ ปรับปรุงระเบียบ ข้อกฎหมายที่เป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ เพิ่มประสิทธิภาพองค์กรภาครัฐและพัฒนารูปแบบการทำงานของภาครัฐ ด้วยการสร้างความพร้อมในการบริหารจัดการแบบบูรณาการ โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนด้วยระบบ E-Service และพัฒนาทักษะและศักยภาพของกำลังคนภาครัฐและเตรียมความพร้อมบุคลากรภาครัฐสู่ประชาคมอาเซียน ทิศทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย

5. ยุทธศาสตร์เสริมสร้างความร่วมมือด้านการเมืองและด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ เป็นยุทธศาสตร์ที่มีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความร่วมมือด้านการเมืองและด้านความมั่นคงระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียนและชาติมหาอำนาจ โดยกลยุทธ์เสริมสร้างความร่วมมือด้านการเมืองและด้านความมั่นคงระหว่างประเทศประกอบด้วย การเสริมสร้างความไว้วางใจและป้องกันความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้านพัฒนาความเข้มแข็งกลไกความร่วมมือระดับต่าง ๆ เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาระหว่างกันอย่างสันติ การส่งเสริมบรรยากาศที่นำไปสู่การสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนและเส้นเขตแดนทางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้านให้บรรลุผล ในการกำหนดแนวทางและเป้าหมายการสำรวจ และจัดทำหลักเขตแดน และเส้นเขตแดนทางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่ละด้านอย่างชัดเจน และรักษาความต่อเนื่องของคณะเจรจารวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะการสนับสนุนเครื่องมือที่ทันสมัยการเพิ่มมาตรการความปลอดภัยในพื้นที่เสี่ยงจากการสู้รบและกับระเบิด การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น การส่งเสริมให้อาเซียนมีเอกภาพในการดำเนินความสัมพันธ์กับมหาอำนาจ และเป็นเครื่องมือสร้างคุณภาพทางความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมหาอำนาจ ดำเนินการอย่างสมดุล ในการปรับตัวให้สอดคล้องกับการที่อาเซียนเป็นองค์กรที่ปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎระเบียบ

อย่างเคร่งครัดมากขึ้น แต่สามารถรักษาผลประโยชน์ด้านความมั่นคงแห่งชาติที่สำคัญไว้ได้ การเสริมสร้างความพร้อมของประเทศในการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ในการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรภาครัฐ พัฒนากฎ ระเบียบ ปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงาน ให้ไทยมีความพร้อมในการจัดการผลข้างเคียงที่จะเกิดขึ้นจากการอำนวยความสะดวก ให้มีการติดต่อเชื่อมโยงกันมากขึ้นในอาเซียน พร้อมทั้งเสริมสร้างความตระหนักรู้และทัศนคติที่ดีต่อการเป็นประชาคมอาเซียน ประเทศสมาชิกอาเซียน และดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมในการสร้างความคุ้นเคย ความเข้าใจและความรู้สึกเป็นมิตรกับประเทศเพื่อนบ้าน การเสริมสร้างและพัฒนากองทัพให้มีโครงสร้างกำลังกองทัพ และยุทธโธปกรณ์ที่เหมาะสมทันสมัย มีความพร้อมในการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ และการปฏิบัติภารกิจด้านสันติภาพได้อย่างต่อเนื่อง การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี และความร่วมมือในทุกระดับกับกองทัพประเทศเพื่อนบ้าน กลุ่มอาเซียน และมีมิตรประเทศ บนพื้นฐานการรักษาผลประโยชน์ร่วมกัน

อภิปรายผล

1.จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของประเทศไทยพบว่าประเทศไทยมีจุดแข็งที่สำคัญ ได้แก่ทำเลที่ตั้งของประเทศไทยเป็นศูนย์กลาง ทำให้สามารถเป็นผู้นำหลักในการผลักดันนโยบายทางด้านความร่วมมือทางการเมืองและด้านความมั่นคง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Prapat (2011) เรื่องประชาคมอาเซียนพบว่าความเป็นศูนย์กลางของประเทศสร้างความได้เปรียบในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่าประเทศไทยมีจุดอ่อนที่สำคัญประกอบด้วยการปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์แห่งชาติประเทศไทย นำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์แห่งชาติแต่ละประเทศ (Conflict of national interest) และนโยบายด้านการเมืองและความมั่นคงประเทศไทยขาดความเป็นอิสระ ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับตัวแปรด้านความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจทั้งภายใน

และภายนอกภูมิภาคอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Thambipillai (1980) เรื่อง Regional Cooperation and Development: The Case of ASEAN and ITS External Relations พบว่าการรวมตัวของอาเซียนเป็นสมาคมภูมิภาคนั้นทำให้ประเทศสมาชิกต้องลดอำนาจอธิปไตยของประเทศของตน และดำเนินนโยบายภายใต้ทฤษฎีการพึ่งพาควบคู่กับการรวมกลุ่มจึงจะเหมาะสม

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกของประเทศไทยพบว่าโอกาสที่สำคัญของประเทศไทยประกอบด้วยหากประเทศในภูมิภาคมีระดับการพัฒนาที่ดีขึ้น ปัญหาข้ามชาติต่าง ๆ ที่คุกคามความด้านการเมืองและความมั่นคงของประเทศไทยในปัจจุบันก็จะลดลง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ดีทำให้การดำเนินงานด้านการเมืองและความมั่นคงได้ผลลัพธ์ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Srida (1984) เรื่อง แนวความคิดและทฤษฎีการรวมกลุ่มและภูมิภาคนิยม พบว่าการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียนทำให้เกิดโอกาสของการสร้างความร่วมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและความมั่นคงส่งผลให้เกิดผลดีในการดำเนินยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคง

นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลของประชาคมอาเซียนด้านการเมืองและความมั่นคงส่งผลให้เกิดภัยคุกคามต่อประเทศไทยที่สำคัญได้แก่ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non-traditional security) อย่างเช่น การก่อการร้าย การลักลอบค้าอาวุธ การกระทำอันเป็นโจรสลัด การลักลอบค้ายาเสพติด การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์อาชญากรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ การฟอกเงิน อาชญากรรมคอมพิวเตอร์การเกิดภัยพิบัติโรคระบาด การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ช่องว่างของการพัฒนาระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน มีบางประเทศที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีสูง มีหลายประเทศที่มีสาธารณูปโภคพื้นฐานยังไม่พัฒนา ยังมีช่องว่างของระดับความทันสมัยอีกด้วย และกติการะหว่างประเทศที่มากขึ้นทำให้การจัดการกับปัญหา

ด้านการเมืองและความมั่นคงมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Acharya (2001) เรื่อง Constructing a Security Community in Southeast Asia พบว่าการรวมกลุ่มสมาชิกของประชาคมอาเซียนทำให้จำนวนประเทศสมาชิกเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนของปัญหาต่างๆ ซึ่งก่อให้เกิดภัยคุกคามในรูปแบบใหม่แก่ประเทศสมาชิก

ข้อเสนอแนะ

1. การประสานความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นทางการระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียนด้วยกัน โดยการทำสนธิสัญญาระหว่างกันในเรื่องของความช่วยเหลือทางอาญา และการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้มีความครอบคลุมทุกประเทศ

2. สรรพหามาตรการที่มีประสิทธิภาพทั้งทางกฎหมายและทางสังคมในการลดระดับอาชญากรรมจำเป็นต้องสรรพหามาตรการที่มีประสิทธิภาพทั้งทางกฎหมาย และทางสังคมในการลดระดับอาชญากรรมลง ในขณะที่แนวคิดแบบกระบวนการทางกฎหมายจะต้องเกิดอาชญากรรมขึ้นมาก่อน จึงจะเข้าไปจัดการได้

3. จัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบหลักต่อปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติอย่างบูรณาการ

4. พัฒนาความรู้และทักษะของเจ้าหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการจัดการปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายอาญาและกฎหมาย

ระหว่างประเทศ ความรู้ด้านภาษาและความรู้ด้านวัฒนธรรมและสังคมของประเทศสมาชิกอาเซียน

5. การจัดทำอนุสัญญาของภูมิภาคเป็นการเฉพาะเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

6. จัดตั้งกลไกในทางปฏิบัติในการขับเคลื่อนนโยบายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของกลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียน การจัดตั้งหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศเพื่อเป็นกลไกการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศในทางปฏิบัติ เช่น ทีมสืบสวนสอบสวนร่วมของอาเซียนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ จึงมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติบังเกิดผลเป็นรูปธรรมได้มากขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

7. การแก้ไขโดยตรากฎหมาย เพื่อความคล่องตัวในการปราบปรามให้ได้ผลอย่างจริงจัง ได้แก่ กฎหมายการให้ความคุ้มครองพยาน กฎหมายการดักฟัง การติดต่อทางโทรศัพท์ เพื่อเป็นการติดตามรวบรวมพยานหลักฐานในการดำเนินคดี โดยมีเงื่อนไขให้คุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายฟอกเงินควรมีมาตรการพิเศษในการตรวจสอบบัญชีเงินฝากธนาคาร การซื้อขายหุ้น และสถาบันการเงินอื่นๆ ที่จะรวบรวมหลักฐานโดยบัญญัติเพียงว่า หลักฐานนั้นควรเชื่อได้ก็สามารถดำเนินคดีได้

References

- Acharya, A. (2001). **Construction a Security Community in Southeast Asia: ASEAN and the Problem of Regional Order**. London and New York: Routledge.
- Patman, R. (1999). **Security in a Post–Cold War World**. New York: St. Martin Press.
- Prapat, T. (2011). **ASEAN Community**. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.
- Srida, D. (1984). **Concepts and theories of regionalization and regionalism**. Bangkok: Political science research center, Thammasat University.
- Thambipillai, P. (1980). **Regional Cooperation and Development: The Case of ASEAN and ITS External Relations**. Hawaii: University of Hawaii.
- The government ASEAN department กรมอาเซียน. (2009). **ASEAN journey record**. Bangkok: Ministry of Foreign Affairs.
- The government public relations (2011). **Thailand and ASEAN** [Online]. Accessed: 15 January 2016, from http://www.prd.go.th/download/thai_asian.pdf

Name : Pakdee Manaves

Address : 48 Prime Place 105, Soi Lasalle 77, Sukhumvit Road, Bangna, Bangkok 10260

Education Bachelor of Engineering (B.Eng.) Chulalongkorn University
Master of Business Administration (MBA), University of Liverpool, UK.

Work : **Position:** Deputy Secretary General
Office of The National Broadcasting and Telecommunications Commission (NBTC)